

1

TERRITORIO, RECURSOS NATURAIS E MEDIO

1. Límites e posición xeográfica
2. Extensión superficial por zonas altimétricas
3. Número de concellos segundo a súa superficie e superficie media
4. Entidades de poboación. Ano 2008
5. Entidades singulares de poboación polo seu número de habitantes. Ano 2008
6. Rede de estradas polo organismo do que dependen. Ano 2008
7. Rede de estradas polo tipo de pavimento. Ano 2007
8. Rede de estradas polo ancho de pavimento. Ano 2008
9. Densidade da rede de estradas. Ano 2008
10. Posición xeográfica das estacións meteorolóxicas
11. Temperaturas. Ano 2008
12. Humidade, precipitacións e xeada. Ano 2008
13. Horas de sol, insolación e vento. Ano 2008
14. Superficie dos espazos naturais protexidos de Galicia
15. Dispoñibilidade da auga
16. Distribución da auga por grandes grupos de usuarios
17. Recollida e tratamiento das augas residuais
18. Residuos urbanos recollidos
19. Residuos xerados polo sector industrial
20. Gasto das empresas do sector industrial na protección ambiental

Territorio

Posición xeográfica

Localización dun territorio por referencia aos seus puntos extremos en altitude e lonxitude.

Latitude

Distancia angular entre o punto referido e o Ecuador.

Lonxitude

Distancia angular entre o punto referido e o meridiano de Greenwich.

Coordenadas UTM

Sistema de proxeción cartográfico baseado en cuadrículas co que se poden especificar coordenadas para localizar puntos sobre a superficie terrestre. Substitúe e completa o método tradicional de coordenadas xeográficas de latitude e lonxitude.

No sistema UTM a Terra divídese en 60 fusos, de 6º de lonxitude, numerados do 1 ao 60 en orde ascendente cara ao leste. Así mesmo, a Terra divídese en 16 zonas, de 8º de latitude, denominadas con letras do “C” ao “X” excluídas as vogais.

Empregando estas coordenadas, Galicia está situada na cuadrícula 29T.

Nomenclátor

Nomenclátor

Contén unha relación sistemática e codificada das entidades, núcleos e diseminados de cada un dos municipios e a poboación detallada por sexo de cada un deles. A poboación de cada unha das entidades de poboación obtense directamente dos ficheiros existentes no INE, que conteñen a gravación do padrón municipal.

Entidade singular de poboación

Calquera área habitable do termo municipal, habitada ou excepcionalmente, deshabitada, claramente diferenciada dentro deste e coñecida por unha denominación específica que a identifica sen posibilidade de confusión. Unha área considérase claramente diferenciada cando as edificacións e vivendas poden ser perfectamente identificadas sobre o terreo e o seu conxunto é coñecido por unha denominación.

Entidade colectiva de poboación (parroquia)

Unidade intermedia entre a entidade singular de poboación e o municipio que existe nalgúns rexións, que está constituída por agrupacións de entidades singulares e que goza de personalidade propia e dunha orixe marcadamente histórica.

Estradas

Estrada

Vía de comunicación (pola que se viaxa) que utiliza un pavimento estabilizado (que non son nin raís nin pistas de aterraxe), aberta á circulación pública e destinada esencialmente ao uso de vehículos de estrada que se desprazan sobre as súas rodas. Inclúense as pontes, túneles, outras estruturas de apoio, enlaces, bifurcacións e intercambiadores, así como as estradas de peaxe. Exclúense as pistas exclusivas para bicicletas.

Calzada

Parte da estrada destinada ao movemento dos vehículos por estrada. As beiravías e as pontes da estrada destinadas á circulación de vehículos de estrada non automóbiles ou ao estacionamento de vehículos, incluso se poden, en caso de perigo, servir ocasionalmente para o paso de vehículos automóbiles, non forman parte da calzada. A anchura da calzada mídese perpendicularmente ao eixe da estrada.

Carril

Bandas lonxitudinais nas que está dividida a calzada, estean definidas ou non por un sinal lonxitudinal, e cun ancho suficiente para permitir a circulación dunha soa fila de vehículos automóbiles que non sexan ciclomotores.

Autoestradas

Son as estradas que están especialmente proxectadas, construídas e deseñadas para a circulación de automóbiles e que reúnen as seguintes características:

- non teñen acceso ás propiedades linderas
- non cruzan a nivel ningunha outra senda, vía, liña de ferrocarril ou tranvía, nin é cruzada a nivel por ningunha senda ou servidume de paso
- conta con distintas calzadas para cada sentido de circulación, separadas entre si, agás en puntos singulares ou con carácter temporal, por unha franxa de terreo non destinada á circulación ou, en casos extremos, por outros medios
- está especialmente sinalada como autoestrada e está reservada a categorías específicas de vehículos automóbiles

As autoestradas clasifícanse como de peaxe ou libres, segundo se lles esixa ou non aos usuarios unha taxa de peaxe.

Autovía

Son as estradas que, aínda que non reúnan todos os requisitos das autoestradas, teñen calzadas separadas para cada sentido da circulación e limitación de acceso ás propiedades linderas.

Dobre calzada

Son as estradas que teñen unha separación física entre calzadas, aínda que esta separación consista nun bordo montable. Reúne as características propias do desdobramento dunha estrada convencional.

Pavimento

Considéranse os seguintes tipos de pavimentos para a rede de estradas:

- **Macadam:** pavimento de pedra machucada ao que se lle enchen os ocos cun material fino chamado recebo e que, unha vez estendido, se comprime cun rolo. Cando se utilizan produtos bituminosos como elemento revestidor e estabilizante, denominase macadam bituminoso.
- **Pavimento superficial:** pavimento que resulta de cubrir a capa do firme denominada base, que pode ser granular, bituminosa ou de grava-cemento, con outra de aglomerado que se cobre, pola súa vez, cunha única capa de grava. Se se repite o procedemento, a superficie resultante chámase tratamento superficial sobre. O aglomerado pode ser alcatrán, betume ou emulsión asfáltica ou mestura dos dous.
- **Aglomerado asfáltico:** pavimento resultante de cubrir a capa do firme denominada base, que pode ser granular ou grava-cemento, cunha mestura de areas grosas, areas finas e un ligante bituminoso en proporcións establecidas previamente. Este último pode ser alcatrán, betume ou emulsión asfáltica, ou mestura dos dous.
- **Pavimento de formigón:** firme constituído por lousas de formigón que transmiten as cargas dos vehículos sobre unha gran superficie. Os elementos que componen o formigón son: cemento, auga e areas.

Outros tipos: inclúense dentro desta tipoloxía os pavimentos de bloques de granito, os baldosados de madeira ou ladrillo, as lousas de asfalto, os camiños de terra...

Subministración e tratamiento de auga

Distribución de auga

Esta operación inclúe o total de auga dispoñible na rede de distribución e as perdas ocasionadas na dita rede.

Augas residuais

Son aquelas que non teñen un valor inminente para ser utilizadas, ao non posuér unha suficiente calidade para un uso apropiado no momento da súa captación. Non obstante, as augas residuais procedentes dun usuario poden ser unha subministración potencial para outro usuario.

Tratamento de augas residuais

É o procedemento para devolver as augas residuais á natureza en condicións óptimas de calidade ou para seren recicladouas ou reempregadas. Existen tres tipos de plantas de tratamentos: mecánico, biolóxico e avanzado.

Recollida e tratamiento de residuos urbanos

Residuos urbanos ou municipais

Defíñese como aqueles residuos xerados nos domicilios particulares, comercios, oficinas e servizos, así como todos aqueles que non teñan a cualificación de perigosos e que, pola súa natureza ou composición, poidan asimilarse aos producidos nos anteriores lugares ou actividades (limpeza das vías públicas, zonas verdes, animais domésticos mortos, residuos e escombros procedentes das obras menores da construcción etc.)

Recollida selectiva

Consiste na recollida diferenciada de materiais orgánicos fermentables e de materiais que se poidan reciclar, así como calquera outro sistema de recollida diferenciada que permita a separación dos materiais valorizables contidos nos residuos desde a súa orixe.

Residuos xerados polo sector industrial

Residuo

Calquera substancia ou obxecto do cal o seu posuidor se desprende ou do que ten a intención ou obriga de desprendérelo e pertence a algunha das categorías que figuran no anexo da Lei 10/1998, de 21 de abril, de residuos. En calquera caso, terán a consideración de residuos os que figuren na Lista Europea de Residuos (LER) aprobado polas institucións europeas.

Residuos perigosos

Considéranse perigosos os residuos definidos en cumplimento do artigo 1 da Directiva 91/689/CEE do Consello, tal e como aparecen enumerados na Decisión 94/904/CE do Consello, ou que algún estado membro considere que posúen as propiedades enumeradas no Anexo III da Directiva 91/688/CEE.

Residuos non perigosos

Todos os demais residuos non incluídos no punto anterior.

Gasto das empresas en protección ambiental

Protección do medio

Comprende todas as actividades que teñen como principal obxectivo a prevención, redución e eliminación da contaminación e calquera degradación do medio. Quedan excluídas aquelas actividades que, aínda que teñan un efecto beneficioso sobre o medio, responden principalmente a necesidades técnicas, de hixiene ou seguridade da empresa. Dentro das actividades de protección do medio están os servizos de medida e control da contaminación, a recollida e eliminación de residuos, o tratamento das augas residuais, a protección e descontaminación dos solos, augas subterráneas y augas superficiais, a redución do ruído e as vibracións, as actividades de investigación e desenvolvemento relacionadas co medio, así como outro tipo de actividades: formación, educación, tarefas administrativas, etc.

Investimento

Recursos de capital adquiridos pola empresa para ser utilizados no proceso produtivo durante máis dun ano. Dentro deste concepto, hai que distinguir os incrementos reais de activos (compras de bens de equipo ou de activos inmateriais) e as diminucións de activos (vendas ou cesións de equipos ou activos inmateriais) realizados pola empresa no ano de referencia.

Equipos ou instalacións independentes

Tamén se chaman de final de ciclo ou non integrados. Son aqueles que operan de forma independente no proceso de producción e están destinados a reducir a descarga de contaminantes orixinados durante o dito proceso. No gasto de investimento deste tipo de equipos, considérase o prezo de compra do equipo, as grandes reparacións efectuadas nos equipos xa existentes e/ou o custo de construcción da instalación realizada pola propia empresa, incluíndo, se é o caso, os custos relativos ao deseño, á montaxe do equipo e á compra do terreo necesario para a localización.

Equipos integrados

Son aqueles que teñen unha dobre finalidade: industrial e de control da contaminación. O seu principal obxectivo é reducir a descarga de contaminantes xerados no proceso industrial. Poden ser o resultado da modificación dun equipo ou instalación xa existente ou consistir na adquisición dun novo equipo ou instalación que responda a esa dobre finalidade. No primeiro caso, o gasto en investimento que hai que considerar é o custo da modificación. No caso dun novo equipo ou instalación, o gasto que hai que considerar é, exclusivamente, o custo adicional relativo á finalidade de control da contaminación.

Gastos correntes en protección do medio

Inclúen os gastos de explotación que se cargan na conta de perdas e ganancias do Plan xeral de contabilidade, que ten como obxectivo principal a prevención, redución, tratamiento ou eliminación da contaminación ou calquera outra degradación do medio que sexa resultado da actividade da empresa.

1

LÍMITES E POSICIÓN XEOGRÁFICA

	Límites (km)				Posición xeográfica			
	Terrestres	Peninsulares	Insulares	Total	Latitude norte		Longitude oeste	
					Extremo setentrional	Extremo meridional	Extremo oriental	Extremo occidental
Galicia	681	1.498	161	2.340	43º 48'	41º 49'	6º 44'	9º 18'
A Coruña	263	956	47	1.266	43º 48'	42º 31'	7º 40'	9º 18'
Lugo	575	144	5	724	43º 45'	42º 20'	6º 49'	8º 00'
Ourense	598	-	-	598	42º 34'	41º 49'	6º 44'	8º 22'
Pontevedra	364	398	109	871	42º 52'	41º 52'	7º 52'	8º 57'

Fonte: INE. Anuario Estadístico de España (edición en cd-rom)

Nota: a longitude está referida ao meridiano de Greenwich. Sistemas de referencia: Datum Europeo para Península e Baleares, Elipsoide WGS84, Datum REGCAN95 para Canarias.

2

EXTENSIÓN SUPERFICIAL POR ZONAS ALTIMÉTRICAS

	Ata 200 m		De 201 a 600 m		De 601 a 1.000 m		De 1.001 a 2.000 m		Total	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Galicia	5.018	17,0	15.292	51,7	7.278	24,6	1.986	6,7	29.574	100,0
A Coruña	2.758	34,7	5.029	63,3	163	2,1	-	-	7.950	100,0
Lugo	572	5,8	5.991	60,8	2.807	28,5	486	4,9	9.856	100,0
Ourense	160	2,2	2.117	29,1	3.498	48,1	1.498	20,6	7.273	100,0
Pontevedra	1.528	34,0	2.155	48,0	810	18,0	2	0,0	4.495	100,0

Fonte: INE. Anuario Estadístico de España (edición en cd-rom)

3

NÚMERO DE CONCELLOS SEGUNDO A SÚA SUPERFICIE E SUPERFICIE MEDIA

	Total de concellos	Superficie en km ²								Superficie media (km ²)
		Ata 10	De 10,01 a 20	De 20,01 a 30	De 30,01 a 50	De 50,01 a 100	De 100,01 a 200	De 200,01 a 300	Máis de 300	
Galicia	315	8	4	24	53	110	97	14	5	93,9
A Coruña	94	1	2	6	17	40	24	4	0	84,6
Lugo	67	2	0	0	1	14	42	4	4	147,1
Ourense	92	2	1	11	17	38	18	5	0	79,1
Pontevedra	62	3	1	7	18	18	13	1	1	72,5

Fonte: IGE

4

ENTIDADES DE POBOACIÓN. ANO 2008

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Concellos	315	94	67	92	62
Entidades colectivas (parroquias)	3.778	932	1.264	916	666
Entidades singulares	30.091	10.392	9.770	3.684	6.245

Fonte: INE. Padrón. Explotación estadística y Nomenclátor a 1 de enero (edición en cd-rom)

5

ENTIDADES SINGULARES DE POBOACIÓN POLO SEU NÚMERO DE HABITANTES. ANO 2008

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Número total de entidades singulares	30.091	10.392	9.770	3.684	6.245
Ata 100 habitantes	26.929	9.197	9.612	3.265	4.855
101 a 500 "	2.758	1.026	119	386	1.227
501 a 1.000 "	205	72	19	20	94
1.001 a 2.000 "	90	43	7	3	37
2.001 a 5.000 "	68	39	6	4	19
5.001 a 10.000 "	23	7	5	3	8
10.001 a 20.000 "	11	5	1	2	3
20.001 a 50.000 "	0	0	0	0	0
50.001 a 100.000 "	5	2	1	1	1
100.001 a 500.000 "	2	1	0	0	1

Fonte: INE. Padrón. Explotación estadística y Nomenclátor a 1 de enero (edición en cd-rom)

6

REDE DE ESTRADAS POLO ORGANISMO DO QUE DEPENDEN. ANO 2008

Quilómetros

	España	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	165.093	17.538	4.345	6.338	3.369	3.486
Rede do Estado	25.472	2.251	538	677	510	526
Rede das comunidades autónomas	70.935	5.418	1.687	1.453	1.004	1.274
Rede das deputacións e cabidos	68.686	9.869	2.120	4.208	1.855	1.686

Fonte: Ministerio de Fomento. Anuario Estadístico. Extraído de: <http://www.fomento.es> [19 de outubro, 2009]

Nota: datos provisionais

REDE DE ESTRADAS POLO TIPO DE PAVIMENTO. ANO 2007

	Quilómetros					
	España	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total xeral	166.011	17.535	4.292	6.348	3.376	3.519
Dunha calzada	151.322	16.637	3.954	6.210	3.203	3.270
Formigón ou aglomerado asfáltico	110.278	9.627	2.553	2.278	1.563	3.233
Tratamento superficial	39.804	7.009	1.401	3.931	1.640	37
Macadam e outros	1.240	1	0	1	0	0
De dobre calzada autovías, e autoestradas	14.689	898	338	138	173	249
Formigón ou aglomerado asfáltico	14.689	898	338	138	173	249

Fonte: Ministerio de Fomento. Anuario Estadístico

Nota: só se inclúen as estradas dependentes do Estado, das comunidades autónomas e das deputacións provinciais e cabidos.

REDE DE ESTRADAS POLO ANCHO DE PAVIMENTO. ANO 2008

	Quilómetros					
	España	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total xeral	165.093	17.538	4.345	6.338	3.369	3.486
Dunha calzada	149.941	16.537	3.945	6.180	3.192	3.220
< 5m	29.649	5.582	726	3.273	1.245	338
5-7m	60.404	4.282	940	1.431	646	1.265
> 7m	59.704	6.673	2.279	1.476	1.301	1.617
Dobre calzada	1.637	94	59	11	10	14
Autovías e autoestradas libres	10.516	580	162	147	167	104
Autoestradas de peaxe	2.999	327	179	0	0	148

Fonte: Ministerio de Fomento. Anuario Estadístico. Extraido de: <http://www.fomento.es> [19 de outubro, 2009]

Nota: só se inclúen as estradas dependentes do Estado, das comunidades autónomas e das deputacións provinciais e cabidos.

No total español de estradas dunha calzada están contabilizados quilómetros sen inventariar.

Datos provisionais.

9

DENSIDADE DA REDE DE ESTRADAS. ANO 2008

	España	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total da rede						
km de estrada por 1.000 km ² de superficie	326	593	547	643	463	776
km de estrada por 100.000 habitantes	358	630	381	1.783	1.002	366
Rede da Administración central						
km de estrada por 1.000 km ² de superficie	50	76	68	69	70	117
km de estrada por 100.000 habitantes	55	81	47	190	152	55
Rede das comunidades autónomas						
km de estrada por 1.000 km ² de superficie	140	183	212	147	138	283
km de estrada por 100.000 habitantes	154	195	148	409	299	134
Redes provinciais						
km de estrada por 1.000 km ² de superficie	136	334	267	427	255	375
km de estrada por 100.000 habitantes	149	354	186	1.184	552	177

Fonte: Ministerio de Fomento. Anuario Estadístico

INE. Padrón municipal de habitantes: explotación estatística. Extraído de: <http://www.ine.es>

Nota: só se inclúen as estradas dependentes do Estado, das comunidades autónomas e das deputacións provinciais e cabidos.

A poboación utilizada é a do 1 de xaneiro de 2008.

Datos provisionais.

10

POSICIÓN XEOGRÁFICA DAS ESTACIÓNS METEOROLÓXICAS

Estación	Concello	Año de instalación	Coordenadas UTM - 29T		Altitude (m)
			X	Y	
CIS Ferrol	Ferrol	2000	560.578	4.815.885	34
Mabegondo	Abegondo	2000	560.019	4.788.103	94
Santiago-EOAS	Santiago de Compostela	2005	536.101	4.747.354	255
Campus Lugo	Lugo	2000	618.769	4.761.493	419
Ourense-Ciencias	Ourense	2005	594.370	4.688.943	167
Illas Cíes	Vigo	2005	508.273	4.674.072	25
Lourizán	Pontevedra	2001	527.749	4.695.489	57

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. Información subministrada directamente

Nota: o ano de instalación das estacións refírese ao momento no que se automatizaron, áinda que anteriormente existise unha estación manual.

TEMPERATURAS. ANO 2008

	2007	2008	2008											
			Xan.	Feb.	Mar.	Abr.	Maio	Xuño	Xullo	Ag.	Set.	Out.	Nov.	Dec.
Temperaturas medias (ºC)														
CIS Ferrol	14,6	14,6	11,4	12,8	11,6	13,1	14,9	17,9	19,1	19,5	17,9	14,8	11,5	10,2
Mabegondo	13,0	13,0	9,9	10,9	10,0	11,8	13,9	16,9	18,1	18,2	16,0	13,1	9,3	8,2
Santiago-EOAS	13,2	13,0	9,2	11,2	9,6	12,0	13,3	17,1	17,7	18,2	16,2	13,4	9,2	8,3
Campus Lugo	11,5	11,5	7,1	8,5	8,3	10,3	12,9	16,4	17,3	17,8	15,1	11,8	7,4	5,3
Ourense-Ciencias	14,1	14,0	8,8	10,7	10,6	13,6	15,1	19,6	20,5	20,8	18,1	13,9	8,9	7,1
Illas Cíes	15,1	15,1	12,5	13,8	12,4	14,5	15,4	18,6	19,2	19,0	18,1	15,3	11,8	10,7
Lourizán (Pontevedra)	15,4	14,3	10,8	12,2	11,2	13,8	14,7	19,2	19,6	19,4	17,5	14,2	10,3	8,9
Temperaturas máximas absolutas (ºC)														
CIS Ferrol	33,0	29,4	20,2	22,6	18,1	28,7	25,6	26,4	29,4	28,4	29,1	27,7	19,1	17,9
Mabegondo	34,5	33,2	19,5	22,2	19,6	28,1	25,1	26,5	33,2	31,5	29,5	28,0	18,2	22,1
Santiago-EOAS	34,0	34,0	17,9	21,2	19,0	28,0	24,9	29,3	34,0	32,4	29,3	26,2	18,1	17,8
Campus Lugo	35,0	30,9	18,2	21,1	21,4	28,8	26,4	28,6	30,1	30,9	28,5	25,9	17,0	15,3
Ourense-Ciencias	36,3	37,0	17,4	22,6	22,5	31,3	28,7	32,9	37,0	35,3	31,6	27,6	19,8	16,7
Illas Cíes	30,4	31,1	16,9	20,8	17,4	25,4	20,9	28,6	31,1	24,7	27,2	25,8	17,5	16,5
Lourizán (Pontevedra)	35,0	35,2	20,3	22,6	19,8	29,2	23,8	32,3	35,2	30,5	30,8	27,5	19,6	19,4
Temperaturas mínimas absolutas (ºC)														
CIS Ferrol	0,9	1,9	3,1	4,0	1,9	5,9	7,5	9,2	12,3	12,6	11,9	7,0	2,6	2,3
Mabegondo	-4,9	-3,1	-2,2	-0,9	-3,1	0,6	3,7	5,6	7,9	7,4	4,6	0,8	-1,9	-3,1
Santiago-EOAS	-1,1	-0,5	0,4	1,3	-0,1	1,3	5,1	8,8	9,7	9,2	7,1	2,9	1,2	-0,5
Campus Lugo	-7,2	-5,7	-1,9	-3,6	-4,3	0,9	2,4	6,1	5,5	6,8	4,2	0,5	-2,6	-5,7
Ourense-Ciencias	-4,4	-2,6	0,1	0,4	-0,5	4,8	3,6	9,4	8,8	9,5	8,0	3,6	-0,8	-2,6
Illas Cíes	5,2	5,1	6,5	8,3	5,8	8,5	11,3	12,5	13,5	14,6	13,1	8,7	5,5	5,1
Lourizán (Pontevedra)	0,4	-0,5	1,9	3,5	0,5	4,0	6,5	10,1	10,0	10,4	9,0	4,1	-0,0	-0,5

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. Información subministrada directamente

Nota: a temperatura media é a media aritmética das temperaturas medias diárias. A temperatura máxima/mínima absoluta é a temperatura más alta/baixa alcanzada.

12

HUMIDADE, PRECIPITACIÓN E XEADA. ANO 2008

	2007	2008	2008											
			Xan.	Feb.	Mar.	Abr.	Maio	Xuño	Xullo	Ag.	Set.	Out.	Nov.	Dec.
Humidade estándar media (%)														
CIS Ferrol	78	79	83	74	76	75	83	78	77	80	76	82	84	80
Mabegondo	85	82	86	79	81	79	85	79	76	79	80	84	89	84
Santiago-EOAS	78	81	86	75	81	79	86	76	77	79	78	80	88	83
Campus Lugo	80	79	86	78	78	78	80	74	72	74	78	80	88	86
Ourense-Ciencias	72	74	85	76	72	70	76	66	65	66	71	76	84	84
Illas Cíes	78	80	91	79	78	75	80	75	77	81	78	79	81	80
Lourizán (Pontevedra)	77	79	85	77	78	75	82	70	73	78	78	80	85	84
Precipitación total (mm)														
CIS Ferrol	935	1.345	152	58	125	206	111	24	49	66	52	155	181	166
Mabegondo	747	1.376	179	57	117	183	173	25	40	93	64	99	195	151
Santiago-EOAS	947	1.217	235	54	94	198	128	11	39	42	79	97	111	129
Campus Lugo	658	1.002	139	61	89	150	157	9	6	46	38	61	138	108
Ourense-Ciencias	540	775	153	48	42	104	119	6	3	20	26	61	94	99
Illas Cíes	420	682	87	36	54	126	89	10	9	31	51	52	67	70
Lourizán (Pontevedra)	844	1.360	238	72	120	222	178	12	27	58	73	91	103	166
Días de chuvia														
CIS Ferrol	155	150	16	7	17	17	17	6	10	9	5	12	19	15
Mabegondo	211	140	15	6	16	17	19	5	10	6	4	10	16	16
Santiago-EOAS	134	133	15	9	13	17	16	4	8	7	6	10	13	15
Campus Lugo	174	121	14	8	13	15	17	3	2	7	6	8	15	13
Ourense-Ciencias	124	91	12	7	9	14	15	2	0	4	6	4	9	9
Illas Cíes	83	108	14	7	13	14	16	2	2	7	4	8	10	11
Lourizán (Pontevedra)	149	122	16	10	12	17	17	2	5	7	4	7	11	14
Días de xeada														
CIS Ferrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mabegondo	24	16	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	2	8
Santiago-EOAS	5	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Campus Lugo	37	36	9	10	4	0	0	0	0	0	0	0	2	11
Ourense-Ciencias	12	7	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	5
Illas Cíes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lourizán (Pontevedra)	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. Información subministrada directamente

Nota: a humidade estándar media é a media aritmética das humidades estándar (humidades relativas ás 7:00 h, 13:00 h e 18:00 h) calculadas diariamente. Os días de chuvia son aqueles nos que a chuvia foi superior a 0,2 mm, e os días de xeada aqueles nos que a temperatura mínima rexistrada foi inferior a 0°C.

HORAS DE SOL, INSOLACIÓN E VENTO. ANO 2008

	2007	2008	2008											
			Xan.	Feb.	Mar.	Abr.	Maio	Xuño	Xullo	Ag.	Set.	Out.	Nov.	Dec.
Horas de sol														
CIS Ferrol	2.244	2.099	92	159	144	198	160	280	261	216	221	173	90	105
Mabegondo	2.268	1.998	100	157	132	184	129	257	241	209	217	169	96	107
Santiago-EOAS	2.210	1.940	101	150	143	146	88	271	232	215	203	170	103	117
Campus Lugo	1.536	1.713	93	134	132	159	109	203	204	198	191	152	60	78
Ourense-Ciencias	1.768	1.508	32	104	112	131	61	225	223	208	169	138	59	48
Illas Cíes	2.263	2.519	118	168	191	208	214	320	283	270	246	219	142	139
Lourizán (Pontevedra)	2.300	2.123	98	141	144	179	161	311	249	229	210	189	110	102
Insolación (%)														
CIS Ferrol	50	46	32	53	39	50	36	61	56	50	60	51	31	38
Mabegondo	51	45	35	52	36	46	29	57	52	49	58	50	33	39
Santiago-EOAS	49	44	35	50	39	37	20	60	51	50	55	50	36	42
Campus Lugo	34	38	33	45	36	40	24	45	44	46	51	45	21	28
Ourense-Ciencias	39	33	11	34	31	33	14	50	49	49	46	41	20	17
Illas Cíes	50	56	41	56	52	53	48	71	62	64	66	64	49	50
Lourizán (Pontevedra)	51	47	34	47	39	45	36	69	54	54	57	56	38	37
Vento (m/s)														
CIS Ferrol	3,2	3,0	3,3	2,1	4,1	3,7	2,5	3,3	3,7	2,8	3,2	2,2	2,8	2,7
Mabegondo	1,9	2,0	2,6	1,6	2,7	2,3	1,9	1,9	2,4	1,8	1,7	1,5	1,6	1,8
Santiago-EOAS	3,5	2,9	3,8	3,0	2,6	3,3	2,4	3,1	3,4	2,6	3,0	2,5	2,2	2,7
Campus Lugo	1,8	1,7	1,9	1,2	2,1	2,0	1,6	2,3	2,2	1,8	1,6	1,2	1,3	1,3
Ourense-Ciencias	1,6	1,6	1,2	0,9	1,8	1,8	1,5	2,2	2,3	2,0	1,7	1,3	1,1	1,1
Illas Cíes	4,3	4,3	5,0	3,8	5,3	4,8	4,2	4,4	4,4	3,8	3,1	3,6	5,0	4,7
Lourizán (Pontevedra)	1,3	1,3	1,4	1,1	1,7	1,6	1,3	1,5	1,5	1,3	1,1	0,9	0,8	1,0

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. Información subministrada directamente

Nota: a insolación é o cociente entre as horas de sol medidas e o número teórico de horas que lle corresponderían. Para o vento recóllese a velocidade media.

14

SUPERFICIE DOS ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS DE GALICIA

	Hectáreas
Parques nacionais	8.333
Parque nacional marítimo terrestre das Illas Atlánticas de Galicia (Vigo, Bueu, Ribeira e Vilagarcía de Arousa)	8.333
Parques naturais	40.613
Monte Aloia (Tui)	746
Complexo dunar de Corrubedo e lagoas de Carrexal e Vixán (Ribeira)	996
Baixa Limia-Serra do Xurés (Entrimo, Lobios e Muíños)	20.920
O Invernadeiro (Vilariño de Conso)	5.722
Fragas do Eume (Cabanas, A Capela, Monfero, Pontedeume e As Pontes)	9.077
Serra da Enciña da Lastra (Rubiá)	3.152
Monumentos naturais	1.387
A fraga de Catasós (Lalín)	5
O souto da Retorta (Viveiro)	3
O souto de Rozabales (Manzaneda)	2
A costa de Dexo (A Coruña)	350
A praia das Catedrais (Ribadeo)	29
A Carballa da rocha (Rairiz de Veiga)	1
A Pena Corneira (Leiro, Carballeda de Avia e Avión)	998
Humedais protexidos	11.676
Ría de Ribadeo (Ribadeo e Trabada)	614
Ría de Ortigueira de Ladrido (Cariño e Ortigueira)	2.987
Lagoa e areal de Valdoviño (Ferrol, Narón e Valdoviño)	4.266
Complexo das praias, lagoa e duna de Corrubedo (Ribeira)	996
Complexo intermareal Umia-O Grove, A Lanzada, Punta Carreirón e lagoa Bodeira (Illa de Arousa, Cambados, Ribadumia, Meaño, Sanxenxo e o Grove)	2.813
Paisaxes protexidas	903
Penedos de Pasarela e Traba (Vimianzo e Laxe)	212
Val do río Navea (Pobra de Trives e San Xoán de Rio)	691
Zonas de especial protección dos valores naturais (ZEPVN)	383.900
A Ramallosa (Nigrán e Baiona)	92
A Marronda (Baleira e A Fonsagrada)	1.212
Ancares - Courel (Navia de Suarna, Cervantes, Becerreá, As Nogais, Triacastela, Pedrafita do Cebreiro, Samos, O Incio, Folgoso do Courel, A Pobra de Brollón, Quiroga, Ribas do Sil)	102.439
As catedrais (Barreiros, Ribadeo)	304
Baixa Limia (Quintela de Leirado, Verea, Bande, Lobeira, Entrimo, Lobios, Muíños, Calvos de Randín)	31.287
Baixo Miño (A Guarda, O Rosal, Tomiño, Tui, Salvaterra de Miño, As Neves, Arbo, Crecente, A Cañiza, Padrenda)	2.792
Betanzos - Mandeo (Aranga, Bergondo, Betanzos, Coirós, Irixoa, Miño, Paderne e Oza dos Ríos)	865
Bidueiral de Montederramo (Montederramo e Vilar de Barrio)	1.949
Brañas de Xestoso (A Estrada, Forcarei e Silleda)	1.080
Cabo Udra (Bueu e Cangas)	623
Canón do Sil (Pantón, Sober, Nogueira de Ramuín e Parada de Sil)	5.914
Carballido (A Pontenova, Ribeira de Piquín e A Fonsagrada)	4.634
Carnota - Monte Pindo (Cee, Dumbría, Mazaricos e Carnota)	4.629
Complexo Ons - O Grove (Bueu, Sanxenxo, O Grove, Meaño, Ribadumia, Cambados, A Illa de Arousa)	7.507
Complexo húmido de Corrubedo (Porto do Son, Ribeira)	9.265
Complexo intermareal Umia-O Grove, A Lanzada, Punta Carreirón e lagoa Bodeira (Illa de Arousa, Cambados, Ribadumia, Meaño, Sanxenxo e o Grove)	2.813
Complexo litoral de Corrubedo (Ribeira)	971
Costa da Mariña occidental (O Vicedo, Viveiro, Xove, Cervo)	488
Costa da Morte (Arteixo, A Laracha, Carballo, Malpica de Bergantiños, Ponteceso, Cabana de Bergantiños, Laxe , Vimianzo, Camariñas, Muxía, Cee , Fisterra)	12.094
Costa da vela (Cangas)	1.385
Costa de Dexo (Oleiros)	350

(Continúa →)

Hectáreas

Zonas de especial protección dos valores naturais (ZEPVN)	383.900
Costa de Ferroltera - Valdoviño (Ferrol, Narón, Valdoviño)	4.266
Costa Ártabra (Cariño, Ortigueira, Cedeira, Valdoviño, Narón, Ferrol, Mugardos, Ares)	7.659
Cruzul - Agüeira (Becerreá e As Nogais)	618
Encoro de Abegondo - Cecebre (Abegondo, Betanzos, Cambre, Carral e Oza dos Ríos)	493
Enseada de San Simón (Redondela, Soutomaior, Pontevedra, Vilaboa e Moaña)	2.252
Estaca de Bares (Mañón e Ortigueira)	936
Esteiro do Miño (Tomiño, O Rosal, A Guarda)	1.688
Esteiro do Tambre (Brío, Negreira, Noia, Outes e Porto do Son)	1.583
Fragas do Eume (Cabanás, A Capela, Monfero, Pontedeume e As Pontes de García Rodríguez)	9.077
Gándaras de Budiño (O Porriño, Salceda de Caselas e Tui)	834
Illa de Ons (Bueu)	924
Ilhas Cíes (Vigo)	990
Ilhas Estelas (Nigrán)	713
Macizo Central (O Bolo, Chandrex de Queixa, Laza, Manzaneda, A Pobra de Trives, Viana do Bolo, Vilariño de Conxo, Quiroga, Larouco e Montederramo)	46.983
Miño - Neira (Guntín, Lugo, O Corgo e O Páramo)	842
Monte Aloia (Tui)	746
Monte Faro (Rodeiro, Chantada e Carballedo)	713
Monte Maior (Viveiro e Xove)	1.243
Monte e lagoa de Louro (Carnota e Muros)	1.161
Negueira (Negueira de Muñiz)	4.512
Ortigueira - Mera (Cariño, Ortigueira, Cerdido, As Pontes de García Rodríguez, As Somozas)	3.795
Parga - Ladra - Támoga (Abadín, Baleira, Begonte, Castro de Rei, Cospeito, Friol, Guitiriz, Lugo, Outeiro de Rei, Rábade, Vilalba e Xermade)	5.013
Pena Maseira (A Gudiña e A Mezquita)	5.854
Pena Trevinca (Carballeda de Valdeorras, A Veiga, Viana do Bolo, Manzaneda e O Bolo)	24.860
Pena Veidosa (Carballedo e San Cristovo de Cea)	2.355
Ribadeo (Ribadeo, Trabada)	614
Ría de Foz - Masma (Foz, Barreiros, Lourenzá, Mondoñedo)	575
Ría de Ortigueira de Ladrido (Cariño e Ortigueira)	2.987
Río Anllóns (Cabana de Bergantiños, Ponteceso, Coristanco e Carballo)	42
Río Cabe (Bóveda, O Incio, Monforte de Lemos, A Pobra do Brollón, Pantón e Sober)	1.577
Río Eo (Ribadeo, Trabada, A Pontenova, Riotorto, Meira, Ribeira de Piquín, A Fonsagrada)	781
Río Landro (Viveiro, Ourol)	89
Río Lérez (Pontevedra, Campo Lameiro e Cotobade)	19
Río Ouro (Foz, O Valadouro e Alfoz)	72
Río Tambre (Tordoia, Ordes, Mesía, Trazo, Oroso, Frades, Santiago de Compostela e O Pino)	152
Río Támega (Verín, Castrelo do Val, Laza e Oímbra)	719
Río Tea (Covelo, Fornelos de Montes, Mondariz, Mondariz-Balneario, Ponteareas e Salvaterra de Miño)	357
Serra da Enciña da Lastra (Rubia)	3.152
Serra do Cando (Cerdeiro, Cotobade, Forcarei, A Lama e Beariz)	5.402
Serra do Candán (Forcarei, Lalín, Silleda, Beariz e O Irixo)	10.683
Serra do Careón (Toques, Melide, Santiso, Friol e Palas de Rei)	6.568
Serra do Xistral (As Pontes de García Rodríguez, Abadín, Alfoz, Cervo, Mondoñedo, Muras, O Valadouro, Ourol, Vilalba, Xermade, Xove e Viveiro)	22.481
Sistema fluvial Ulla - Deza (Catoira, A Estrada, Pontecesures, Silleda, Valga, Vila de Cruces, Boqueixón, Dodro, Padrón, Rianxo, Teo, Touro, Vedra, Brío, Rois e Ames)	1.633
Sobreirais do Arnego (Agolada, Lalín e Vila de Cruces)	1.081
Veiga de Ponteliñarea (Rairiz de Veiga e A Porqueira)	130
Xubia - Castro (A Capela, Moeche, Narón, Neda, San Sadurniño, As Somozas e As Pontes de García Rodríguez)	1.986

Fonte: Consellería do Medio Rural

Nota: pode haber espazos naturais encadrados en 2 ou más clases de catalogación.

15

DISPOÑIBILIDADE DA AUGA

	Miles de metros cúbicos							
	2004		2005		2006		2007	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Dispoñibilidade total da auga								
Non potabilizada	4.970.463	306.655	4.825.812	274.625	4.460.367	262.550	4.525.650	257.167
Potabilizada	6.004.371	356.425	5.990.243	327.676	5.701.638	295.998	5.506.355	320.046

Fonte: INE. Encuesta sobre el suministro y saneamiento del agua. Extraído de: <http://www.ine.es> [10 de agosto, 2009]

16

DISTRIBUCIÓN DA AUGA POR GRANDES GRUPOS DE USUARIOS

	Miles de metros cúbicos							
	2004		2005		2006		2007	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Distribución	4.042.399	239.245	4.002.180	235.015	3.913.059	229.631	3.778.036	213.865
Sectores económicos	969.340	58.464	947.955	43.718	911.264	42.128	852.276	34.737
Fogares	2.700.928	155.693	2.673.564	152.756	2.615.751	160.223	2.543.714	142.479
Consumos municipais(1)	304.704	24.047	298.069	21.327	327.559	16.498	382.046	36.649
Outros	67.427	1.041	82.592	17.214	58.485	10.782	—	—

Fonte: INE. Encuesta sobre el suministro y saneamiento del agua. Extraído de: <http://www.ine.es> [7 de agosto, 2009]

Nota: a distribución refírese ao volume total de auga controlada e distribuída para o abastecemento público.

(1) O dato do ano 2007 de "Consumos municipais" inclúe o apartado "Outros"

17

RECOLLIDA E TRATAMENTO DAS AUGAS RESIDUAIS

	Metros cúbicos/día							
	2004		2005		2006		2007	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Augas residuais recollidas	17.610.443	1.301.748	15.552.872	782.681	15.365.775	797.070	14.258.682	881.512
Augas residuais tratadas	16.305.821	1.140.686	14.620.351	743.950	13.741.235	679.221	12.519.495	751.661
Auga vertida	16.512.206	1.297.641	14.285.420	779.864
Auga reutilizada	1.077.842	4.107	1.243.810	2.559	1.361.450	1.642	1.372.115	1.394

Fonte: INE. Encuesta sobre el suministro y saneamiento del agua. Extraído de: <http://www.ine.es> [7 de agosto, 2009]

RESIDUOS URBANOS RECOLLIDOS

	Toneladas							
	2004		2005		2006		2007	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Mesturados	21.207.615	999.445	21.639.537	1.082.235	21.861.821	1.197.980	21.925.920	1.148.659
Recollidos selectivamente	6.385.527	407.844	6.422.808	340.481	6.556.724	308.261	6.314.550	256.256
Vidro	439.361	18.752	485.951	27.260	552.114	32.330	622.136	37.593
Papel e cartón	703.378	37.807	799.511	37.188	967.520	40.860	1.126.625	49.196
Envases mixtos	1.954.004	207.433	1.043.309	74.522	813.727	56.958	809.645	34.741
Outros	3.288.784	143.852	4.094.037	201.511	4.223.363	178.113	3.756.144	134.726

Fonte: INE. Encuesta sobre recogida y tratamiento de residuos urbanos. Extraído de: <http://www.ine.es>

RESIDUOS XERADOS POLO SECTOR INDUSTRIAL

	Toneladas					
	2005		2006		2007	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Perigosos	2.227.894	140.548	2.131.629	89.638	2.162.614	82.370
Residuos químicos (1)	631.846	7.419	652.816	3.062	614.169	7.124
Residuos sanitarios e biolóxicos	29.800	3.735	2.398	412	32.856	722
Residuos minerais e da construcción	191.373	44.018	122.347	14.329	165.218	13.960
Residuos da combustión	301.796	17.152	354.443	41.317	271.915	26.871
Non perigosos	58.157.360	3.742.303	57.122.133	5.071.430	58.530.051	5.092.200
Residuos metálicos	2.487.996	153.981	2.327.446	84.728	2.462.960	95.593
Residuos de vidro	420.812	1.109	346.156	15.164	306.353	8.655
Residuos de papel e cartón	1.242.946	112.083	1.446.228	72.797	1.403.621	53.755
Residuos de madeira	861.648	142.967	1.070.456	155.870	956.223	206.195
Residuos minerais e da construcción	34.945.631	2.394.003	34.284.854	2.588.817	35.283.542	2.404.015
Residuos da combustión	9.841.708	314.753	8.913.077	1.764.410	10.444.330	2.024.937

Fonte: INE. Encuesta sobre generación de residuos en el sector industrial. Extraído de: <http://www.ine.es>

Nota: consideranse como empresas do sector industrial as industrias extractivas, manufactureiras e enerxéticas clasificadas nas seccións C, D ou E da CNAE.

(1) Non inclúen os aceites usados.

20

GASTO DAS EMPRESAS DO SECTOR INDUSTRIAL NA PROTECCIÓN AMBIENTAL

Euros

	2006		2007	
	España	Galicia	España	Galicia
Investimento total	1.209.810.149	131.800.571	1.488.455.339	221.816.507
Equipos e instalacións independentes	565.942.475	33.333.410	729.682.646	67.651.903
Emisións ao aire	241.695.211	15.902.804	390.606.284	34.781.960
Augas residuais	149.919.036	7.778.731	150.776.934	10.503.795
Residuos	72.485.029	2.544.441	67.281.922	4.593.418
Solos e augas subterráneas	27.974.401	841.398	28.743.923	1.580.313
Ruídos e vibracións	14.677.783	1.204.671	17.120.363	430.027
Natureza	46.589.236	4.031.151	64.857.736	13.337.808
Outros ámbitos (radiacións, I+D, ...)	12.601.779	1.030.214	10.295.484	2.424.582
Equipos integrados	643.867.674	98.467.161	758.772.693	154.164.604
Instalacións para reducir as emisións de contaminantes atmosféricos	324.809.797	85.178.821	438.960.012	140.331.285
Instalacións para o aforro e a reutilización da auga	64.357.711	1.369.414	75.516.629	3.098.093
Instalacións que xeran menos residuos	58.148.867	3.489.261	68.917.655	2.840.778
Instalacións para reducir o uso de materias primas contaminantes	36.518.075	1.265.736	18.226.287	640.108
Instalacións para reducir o consumo de materias primas e enerxía	80.953.204	4.525.976	103.627.299	4.696.830
Instalacións para reducir os ruídos e as vibracións	12.657.772	650.151	13.307.356	217.565
Instalacións para aplicar procesos de producións más caros e menos contaminantes	33.443.862	734.307	31.759.866	1.553.551
Outras instalacións	32.978.386	1.253.495	8.457.589	786.394
Gastos correntes	1.407.686.591	86.679.539	1.524.081.528	89.147.663

Fonte INE. Encuesta del gasto de las empresas en protección ambiental. Extraído de <http://www.ine.es>

Nota: considéranse como empresas do sector industrial as industrias extractivas, manufactureiras e enerxéticas clasificadas nas seccións C, D ou E da CNAE.

Investimento das empresas en protección ambiental. Galicia

